

تشنج ناشی از تب (Febrile Seizure):

تشنج ناشی از تب به حملات تشنجی اطلاق می‌شود که با افزایش دمای بدن بالاتر از ۳۸ درجه سانتی‌گراد در ارتباط بوده و علت آن، عفونت مغزی یا اختلال عصبی اولیه نیست.

این تشنجه‌ها معمولاً در کودکان ۶ ماه تا ۵ سال دیده می‌شوند و در ۲ تا ۵ درصد کودکان سالم رخ می‌دهند.

گرچه ظاهر آن ترسناک است، در بیشتر موارد بی‌خطر و گذرا است.

علتها و عوامل خطر:

- افزایش ناگهانی دمای بدن (به‌ویژه در شروع بیماری‌های ویروسی مانند سرماخوردگی یا اوتیت مدیا).
- سابقه خانوادگی تشنج ناشی از تب.
- رشد ناکامل دستگاه عصبی در اوایل کودکی.
- کمبود خفیف سدیم یا کم‌آبی بدن (نادر).

ویژگی‌های تشنج ناشی از تب ساده:

- مدت کمتر از ۱۵ دقیقه
 - عدم تکرار در ۲۴ ساعت
 - عدم وجود ضایعه عصبی موضعی یا سابقه صرع
 - کودک پس از تشنج معمولاً هوشیاری خود را بازمی‌یابد و به وضعیت طبیعی برمی‌گردد.
- در صورت طولانی‌شدن یا تکرار حمله، احتمال تشنج پیچیده ناشی از تب مطرح است و نیاز به بررسی بیشتر (الکتروانسفالوگرافی، CT یا MRI) وجود دارد.

در حین تشنج چه باید کرد؟

- خونسرد باشید.
- زمان شروع و پایان حمله را یادداشت کنید.
- کودک را در سطح صاف و ایمن بخوابانید.
- لباس‌های تنگ را باز کرده و چیزی در دهان کودک قرار ندهید.
- در صورت استفراغ یا ترشح زیاد دهان، کودک را به پهلو برگردانید تا دچار خفگی نشود.
- از دادن دارو یا مایعات خوراکی در حین تشنج خودداری کنید.
- در صورت ادامه‌ی تشنج بیش از ۵ دقیقه، فوراً با اورژانس تماس بگیرید (۱۱۵).

بعد از تشنج

- پس از پایان حمله، ممکن است کودک برای چند دقیقه خواب‌آلود یا گیج باشد که طبیعی است.
- درجه حرارت بدن را اندازه‌گیری کنید و در صورت بالا بودن تب، با روش‌های ایمن آن را کاهش دهید:

○ استفاده از استامینوفن طبق

وزن بدن (۱۰-۱۵ mg/kg هر

۴-۶ ساعت)

○ لباس سبک بپوشانید، از تماس

با سرما یا حمام آب سرد اجتناب

کنید.

○ از کمپرس مرطوب ولرم روی

پیشانی، زیر بغل و کشاله ران

استفاده کنید.

○ در زمان لرز، کودک را گرم نگه

دارید.

بیمارستان امام هادی(ع) فرشبند

تشنج ناشی از تب

تهیه کننده: سکینه قاسمی، زهره کهن سال

تایید کننده: دکتر مزارعی

(متخصص اطفال)

سال تهیه: زمستان ۱۴۰۴

سال بازنگری: زمستان ۱۴۰۸

کد: FH-HED-PM-221-00

منبع: Wong's Nursing Care of Infants and

Children, 2025,

Guidelines of the American Academy of
Pediatrics (AAP, 2023)

و دستورالعمل وزارت بهداشت ایران (۱۴۰۴)

پیشگیری از تکرار تشنج

- کنترل مناسب تب در بیماری‌های عفونی.
- مصرف منظم داروی تب‌بر طبق تجویز پزشک.
- نشان دادن مایعات کافی.
- اجتناب از پوشاندن لباس‌های زیاد هنگام تب.
- پیگیری منظم توسط پزشک اطفال در صورت وجود سابقه خانوادگی یا حملات مکرر.

نکته مهم:

تشنج ناشی از تب باعث آسیب مغزی یا عقب ماندگی ذهنی نمی‌شود.
اما بررسی و کنترل منبع عفونت زمینه‌ای ضروری است.

چه زمانی مراجعه به پزشک لازم است؟

- اگر تشنج بیش از ۵ دقیقه طول بکشد.
- اگر بیش از یک بار در ۲۴ ساعت تکرار شود.
- در کودک زیر ۶ ماه یا بالای ۵ سال.
- در صورت بروز علائمی چون:
 - کبود شدن چهره یا لب‌ها
 - اختلال هوشیاری طولانی
 - استفراغ مکرر یا کهیر و
 - بثورات پوستی شدید
 - دشواری تنفس یا خس خس سینه
 - بی‌قراری غیرعادی یا
 - بی‌حرکت شدن ناگهانی.

